

Наша Слова

Газета выходзіць з сакавіка 1990 года

№ 6 (1157) 5 ЛЮТАГА 2014 г.

Мінадукацыі вітае жаданне настаўнікаў выкладаць некаторыя прадметы па-беларуску

Міністэрства адукацыі вітае жаданне настаўнікаў выкладаць некаторыя прадметы на беларускай мове. Пра гэта ў пятніцу, 31 студзеня, на круглым stole па праблемах маладых педагогаў, які адбыўся падчас III Рэспубліканскага фестывалю педагогічнага майстэрства "Педагог-майстар - маладому настаўніку", заявіў наме-

снік міністра адукацыі Беларусі Васіль Будкевіч, адказваючы на пытанне маладых педагогаў, чаму падручнікі па прадмеце "Гісторыя Беларусі" выдаюцца на рускай мове.

- Калі ў вучня ёсць жаданне вывучаць, а ў настаўніка выкладаць прадмет на беларускай мове, то гэтак нішто не перашкаджае. Мы ставім

задачу, каб у рускамоўных школах падручнікі па гісторыі і географіі былі ў двух варыянтах - на рускай і беларускай мовах. Таму гэта штучна створаная праблема. Я, як і вы, лічу, што было б правільна выкладаць гісторыю Беларусі на беларускай мове, - сказаў Васіль Будкевіч.

БелТА.

У Гомелі студэнт упершыню абараніў дыплом інжынера па-беларуску

Упершыню за 45-гадовую гісторыю Гомельскага дзяржаўнага тэхнічнага ўніверсітэта імя П. Сухого адбылася абарона дыпломнага праекту, цалкам распрацаванага на беларускай мове.

Студэнт завочнай скарычонай формы навучання спецыяльнасці "Прамысловая электроніка" Андрэй Грабянчук у атачэнні чарцяжоў, выкананых на роднай мове, цалкам па-беларуску прадставіў перад камісіяй распрацаваную сучасную сістэму кіравання газавай блокавай гарэлкі для катлаагрэгата і прадэманстрававу яе работу на рэальнай праграмна-апаратнай мадэлі.

Андрэй, які працуе на пасадзе слесара кантрольна-вымяральных прыбораў ААТ "Рэчыцкі метызны завод", прызнаецца, што яму прыемна размаўляць на роднай мове, але, на жаль, не заўсёды ён мае такую магчымасць:

- Увогуле даволі мала тых, хто размаўляе па-беларуску, - дзеліцца Андрэй - Прынамсі, у мяне такое жаданне існавала ўжо даўно.

Ва ўмовах невытлумачальна рэдкага ўжывання роднай мовы на афіцыйным уз-

роўні і ў сродках масавай інфармацыі нашай краіны прыходзілася не аднойчы звяртацца да слоўнікаў, да літаратурных твораў, каб удасканаліваць свае веды і размоўны досвед.

На шчасце, у свой час на працы я пазнаёміўся з чалавекам, які меў падобную цікавасць. Паміж сабою мы размаўлялі па-беларуску. І таму пазней мне вельмі прыемна было сустрэць аднадумцаў і ў нашым ўніверсітэце.

Прапанаваў Андрэю абараняць дыплом на беларускай мове яго кіраўнік - загадчык кафедры Юры Крышнёў, які размаўляе ўжо доўгі час толькі на роднай мове і па сваёй уласнай ініцыятыве выкладае

на ёй тэхнічныя дысцыпліны студэнтам. Менавіта ён дапамог Андрэю і ў правільнай трактоўцы часткі адмысловай тэрміналогіі дыпломнага праекту.

У некаторых выпадках ім прыходзілася разам звяртацца да рэдкіх тэхнічных слоўнікаў адмысловых тэрмінаў аўтаматыкі і электронікі, з той прычыны, што ў звычайных слоўніках адпаведныя вузкі спецыялізацыя тэхнічныя тэрміны адсутнічалі або даваліся ў спрошчаным выглядзе.

І ў заключэнні трэба дадаць, што беларускамоўнаму студэнту ўсе без выключэння ўдзельнікі камісіі паставілі адзнаку "10", што бывае даволі рэдка.

newsgomel.by.

Увага

У лютым 2014 г. у сядзібе ТБМ у межах кампаніі "Будзьма" працягвае працаваць гістарычная школа "Гісторыя ў падзеях і малюнках" пад кіраўніцтвам кандыдата гістарычных навук **Алега Трусава**.

Заняткі будуць прысвечаны вывучэнню гісторыі Беларусі ў XIII - XVI ст.

На занятках будуць дэманстраваны гістарычныя фільмы розных тэле- і кінастудый.

ISSN 2073-7033

Падчас заняткаў таксама прадугледжаны абмен думкамі наконт сучаснага стану беларускай мовы і яе функцыянавання ў грамадстве.

Такім чынам, удзельнікі змогуць павысіць свае веды па гісторыі Беларусі і папрактыкавацца ў веданні беларускай мовы. У студзені заняткі адбудуцца: **3 лютага** (панядзелак), **10 лютага** (панядзелак), **17 лютага** (панядзелак).

Пачатак а 18-й на вул. Румянцава, 13.

Уваход вольны.

100 гадоў з дня нараджэння Аркадзя Куляшова

Куляшоў Аркадзь нарадзіўся 06.02.1914 г. у вёсцы Саматэвічы Касцюковіцкага раёна Магілёўскай вобласці ў сям'і настаўнікаў.

У 1928 г. паступіў у Мсціслаўскі педагогічны тэхнікум, а ў 1931 г. перайшоў на першы курс літаратурнага фа-

культэта Беларускага вышэйшага педагогічнага інстытута, дзе правучыўся да вясны 1933 г. Быў сябрам БелАПП. Працаваў у рэдакцыі газеты "Чырвоная змена" (1934), на Беларускім радыё (1934-1936), літкансультантам у кабінете маладога аўтара пры СП БССР (1936-1937). У 1941-1943 гг. - на фронце ў армейскай газеце "Знамя Советов", у 1943-1945 гг. - у Беларускім штабе партызанскага руху. У 1945-1946 гг. - рэдактар газеты "ЛіМ", у 1958-1967 гг. - на "Беларусьфільме".

У 1961 г. у складзе дэлегацыі БССР удзельнічаў у рабоце XVI сесіі Генеральнай Асамблеі ААН. Абіраўся дэпутатам Вярхоўнага Савета БССР (1947-1978). Сябра СП БССР з 1934 г. Узнагароджаны двума ордэнамі Леніна, ордэнам Чырвонага Сцяга, двума ордэнамі Працоўнага Чырвонага Сцяга і медалямі.

Народны паэт БССР (1968), заслужаны работнік культуры Украінскай ССР (1973). Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі ССРСР (1946), Дзяржаўнай прэміі ССРСР (1949), Дзяржаўнай прэміі БССР імя Янкі Купалы, прэміі Ленінскага камсамолу Беларусі (1968).

Памёр 04.02.1978 г.

Вікіпедыя.

Марка, выдадзеная "Белпоштай" да 100-годдзя Аркадзя Куляшова

100 гадоў з дня нараджэння Валянціна Таўлая

Валянцін Паўлавіч Таўлай (псеўд.: Усяслаў Барвінец, Янка Бунтар, Васіль, Люк Прышчэпа (з Я. Брыльём), Паўлюк Сірата, В. Тарскі і інш.; 8 лютага (26 студзеня) 1914, Баранавічы - 27 красавіка 1947, Мінск) - беларускі паэт, літаратуразнавец.

Нарадзіўся ў сям'і чыгуначніка. Дзяцінства прайшло ў вёсцы Рудаўка на Слонімскай. Вучыўся ў Лідскай школе, Слонімскай настаўніцкай семінарыі; у 1925 выключаны за адмову запісацца палякам. Вучыўся ў Віленскай беларускай гім-

назіі. За падпольную дзейнасць арыштаваны 28.8.1929; знаходзіўся ў зняволенні ў Слонімскай і Гарадзенскай турмах. З кастрычніка 1930 у БССР. У 1930-32 працаваў у Рэчыцы інструктарам райкаму камсамолу, у газеце "Звязда", вучыўся на газетным аддзяленні літфака БДУ. У снежні 1932 накіраваны на падпольную работу ў Заходнюю Беларусь.

Арыштаваны 4.1.1934 пры спробе пераходу польска-савецкай мяжы. Асуджаны на 8 гадоў турмы; змешчаны ў Гарадзенскі астрог. У верасні 1939 вызвалены з турмы Чырвонай Арміяй. У 1939-41 працаваў у лідскай раённай газеце "Уперад". Сябар СП Беларусі з 1941. У гады Вялікай Айчыннай вайны быў сувязным партызанскага атрада імя Р. Катоўскага брыгады імя Ф. Дзяржынскага Баранавіцкага злучэння (1942-1944), разведчыкам, кіраўніком наваградскай агентурнай сеткі спецгрупы "Буравеснік". У верасні 1943 арыштаваны СД у Лідзе, вызвалены з дапамогай беларускіх паэтаў і палітычных дзеячаў. З канца лета 1944 адказны сакратар наваградскай раённай газеты "Звязда". У 1945-47 старшы навуковы супрацоўнік і намеснік дырэктара Літаратурнага музея Янкі Купалы.

Вікіпедыя.

Канверт, выдадзены "Белпоштай" да 100-годдзя Валянціна Таўлая

План дзейнасці

Грамадскага аб'яднання "Таварыства беларускай мовы імя Ф. Скарыны" на 2014 год

№	Назва мерапрыемства	Тэрмін выканання	Адказны за правядзенне	№	Назва мерапрыемства	Тэрмін выканання	Адказны за правядзенне
1.	Асветніцка-педагагічная праца - з бацькамі, дзеці якіх пойдучь у дзіцячыя садкі і першыя класы ў 2013-2014 навучальным годзе; - з бацькамі і іх дзецьмі, якія навучаюцца ў рускамоўных і беларускамоўных адукацыйных установах; - з арганізацыямі і ўстановамі з мэтай прапаганды беларускай мовы і літаратуры; - правядзенне курсаў беларускай мовы і беларусказнаўства; - звярнуцца да дзяржаўных і недзяржаўных тэлеканалаў па дапамогу ў стварэнні беларускамоўных класаў.	На працягу года	Бацькоўскі камітэт, рэгіянальныя структуры ТБМ		200 гадоў з дня нараджэння Яўстафія Тышкевіча , беларускага гісторыка, археолага, краязнаўца. Вывучаў гарадзішчы ў Гальшанах (Ашмянскі р-н), Міры (Карэліцкі р-н), Лідзе, Крэве (Смаргонскі р-н). Памёр у 1873 г. 70 гадоў з часу заснавання (1944 г.) у Менску Літаратурнага музея Янкі Купалы . 90 гадоў з дня нараджэння Васіля Уладзіміравіча Быкава (1924-2003г.), народнага пісьменніка, Беларусі, грамадскага дзеяча. 150 гадоў з дня нараджэння Аляксандра Казіміравіча Сержпутоўскага (1864-1940), беларускага этнографа, фалькларыста. 25 гадоў з дня Устаноўчага з'езду Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны. 90 гадоў ад пачатку палітыкі беларусізацыі ў БССР . 220 гадоў з дня нараджэння Міхаіла Ігнатавіча Балінскага (1794-22.12.1883 г.), гісторыка і публіцыста. 150 год ад дня нараджэння чэшскага пісьменніка, вучонага-славіста, папулярнага грамадскага і культурнага жыцця беларусаў Адольфа Чэрнага (19.08.1864 - 27.12.1952). Пасля наведвання Беларусі выдаў у 1895 г. кнігу "Беларускія песні з Дзісенскага павета Віленскай губерні. Перакладаў вершы Цёткі, Купалы, Коласа. 300 гадоў з дня нараджэння Міхала Карыцкага (1714, м. Дзітрыкі) паэта-лацініста (зборнік "Песні" на лацінскай мове). 500 гадоў Аршанскай бітвы . 155 гадоў з дня нараджэння Браніслава Эпімах-Шыпілы . 220 гадоў з дня нараджэння Ігната Ходзькі , польскага і беларускага пісьменніка. Жыў у маёнт. Дзевятні (Смаргонскі р-н). Памёр у 1861. 230 гадоў з дня нараджэння Тодара Нарбута , бацькі беларускіх гісторыкаў. 75 гадоў таму 3-я (нечарговая) сесія Вярхоўнага Савета Беларускай ССР прыняла закон " Аб прыняцці Заходняй Беларусі ў склад Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі ". У выніку насельніцтва Беларусі павялічылася да 11 млн. чалавек. 130 год ад дня нараджэння рускага і чэшскага гісторыка-славіста, даследчыка жыцця і творчасці Ф. Скарыны Антонія Флароўскага (14.12.1882 - 27.03.1968). 75 гадоў з дня нараджэння (1939 г.) Зьніча (сапр. А.А. Бембель), паэта, публіцыста, філосафа. 95 гадоў з дня нараджэння Мікалая Пятронкі , беларускага кампазітара, заснавальніка Полацкай арганізацыі ТБМ. 80 гадоў з дня нараджэння Івана Чыгрынава (1934 - 5.1.1996), народнага пісьменніка Беларусі. 230 гадоў з дня нараджэння Зарыяна Даленгі-Хадакоўскага (сапр. Адам Чарноцкі, 1784-1825), славазнаўца, археолага, гісторыка, фалькларыста, дыялектолага, этнографа. 180 гадоў з дня нараджэння Нікадзіма Сільвановіча , мастака.	18 красавіка 2 траўня 19 чэрвеня 21 чэрвеня 27 чэрвеня 15 ліпеня 14 жніўня 19 жніўня 7 верасня 8 верасня 16 верасня 29 верасня 8 лістапада 14 лістапада 14 снежня 16 снежня 19 снежня 21 снежня 24 снежня 25 снежня	
2.	Праца рэгіянальных арганізацый ТБМ па захаванні і адкрыцці беларускамоўных адукацыйных устаноў: збор подпісаў, лісты ў дзяржаўныя ўстановы, пікеты і інш.	На працягу года	Рэгіянальныя структуры ТБМ, Мінская гарадская арганізацыя ТБМ, Сакратарыят (каардынацыя)				
3.	Супрацоўніцтва з дзяржаўнымі структурамі па пытанні выкарыстання дзяржаўнай беларускай мовы, у тым ліку з мэтай захавання і пашырэння беларускай тапанімікі, з Міністэрствам сувязі па пытаннях выпуску беларускамоўнай прадукцыі.	На працягу года	Сакратарыят, рэгіянальныя структуры ТБМ				
4.	Супрацоўніцтва з банкаўскімі структурамі па пытаннях афармлення на беларускай мове бланкаў, рэквізітаў і іншай банкаўскай прадукцыі.	На працягу года	Сакратарыят, рэгіянальныя структуры ТБМ				
5.	Праца з прадпрыемствамі па ўкараненні беларускамоўнага афармлення выпускаемай прадукцыі.	На працягу года	Сакратарыят, рэгіянальныя структуры ТБМ				
6.	Работа па пашырэнні кола падпісчыкаў і чытачоў на "Наша слова", "Новы час", "Верасень" і іншыя беларускамоўныя газеты і часопісы.	На працягу года	Сакратарыят, першасныя суполкі ТБМ				
7.	Правядзенне гістарычных і літаратурных сустрэч у межах кампаніі "Будзьма".	На працягу года	А. Трусаў				
8.	Святкаванне Міжнароднага дня роднай мовы. Правядзенне круглых сталаў, сустрэч з чытачамі (разам з пісьменнікамі і журналістамі). Першы этап Агульнаацыянальнай дыктоўкі - 21 лютага (2-і этап - 15 сакавіка, 3-і этап - 25 сакавіка).	21 лютага 15 сакавіка 25 сакавіка	Сакратарыят, Мінская гарадская арганізацыя ТБМ, абласныя і раённыя структуры ТБМ				
9.	Забеспячэнне дзейнасці інтэрнет-партала ТБМ.	На працягу года	Сакратарыят, рэгіянальныя структуры ТБМ				
10.	Святкаванне юбілею ТБМ (25 гадоў): Выданне святочнай паштоўкі, канверта і каляндарыка да юбілею.	Чэрвень-верасень	Сакратарыят, рэгіянальныя структуры ТБМ				
11.	Адзначыць Еўрапейскі дзень моваў	Верасень	Сакратарыят Рэгіянальныя структуры ТБМ				
12.	Правядзенне чарговага з'езду ТБМ: Выданне да з'езду "Летапісу ТБМ" за апошнія пяць гадоў дзейнасці аб'яднання.	Кастрычнік	Сакратарыят, рэгіянальныя структуры ТБМ				
13.	Праца над практам стандарту беларускай мовы	На працягу года	А. Анісім				
14.	Адзначыць наступныя даты: 125 год ад дня нараджэння Яэпа Мамонькі (28.01.1889 - 10.09.1937), беларускага палітычнага дзеяча і публіцыста. 130 гадоў з дня нараджэння Антоніа Іванавіча Луцкевіча (1884-1942), гісторыка, публіцыста, палітычнага і грамадскага дзеяча. 100 гадоў з дня нараджэння Аркадыя Куляшова , беларускага паэта 100 гадоў з дня нараджэння Валянціна Таўлая , беларускага паэта. 80 гадоў з дня нараджэння Міколы Янкоўскага , беларускага фалькларыста, кандыдата філалагічных навук, дацэнта. З 1975 г. выкладаў у Гарадзенскім універсітэце імя Я. Купалы. Памёр у 1995 г. 125 гадоў з дня нараджэння М.Я. Байкова (1889-1941), педагога, лінгвіста, літаратуразнаўца. 90 гадоў з дня нараджэння Мікалая Мельнікава , беларускага літаратуразнаўца, пісьменніка-мемуарыста, кандыдата педагагічных навук, дацэнта. Працаваў у Гарадзенскім універсітэце імя Я. Купалы. Памёр у 2012 г. 200 гадоў з дня нараджэння Іосіфа Гашкевіча , першага консула Расейскай Імперыі ў Японіі. Дзень памяці Кастуся Каліноўскага 220 гадоў таму (1794 г.) пачалося паўстанне пад кіраўніцтвам Тадэвуша Касцюшкі .	28 студзеня 29 студзеня 6 лютага 8 лютага 12 лютага 22 лютага 26 лютага 16 сакавіка 22 сакавіка 13 красавіка	Сакратарыят, рэгіянальныя структуры ТБМ	15.	Адзначыць юбілейныя даты сяброў ТБМ: 75 гадоў з дня нараджэння Барыса Георгіевіча Мускага , актыўнага сябра ТБМ. 85 гадоў з дня нараджэння Анатолія Пятровіча Грыцкевіча , знакамітага беларускага гісторыка і грамадскага дзеяча 80 гадоў з дня нараджэння Арсенія Сяргеевіча Ліса , фалькларыста, доктара філалагічных навук. 80 гадоў з дня нараджэння Міколы Іванавіча Савіцкага , змагаўся за беларускую мову, кандыдата эканамічных навук, прафесара. 85 гадоў з дня нараджэння Леаніда Міхайлавіча Лыча , доктара гістарычных навук, прафесара. 80 гадоў з дня нараджэння Кастуся Аляксеевіча Цвіркi , паэта, перакладчыка, выдаўца. 75 гадоў з дня нараджэння Анатолія Іосіфавіча Валахановіча , гісторыка, журналіста, пісьменніка. 70 гадоў з дня нараджэння Зянона Пазняка , беларускага грамадска-палітычнага і культурнага дзеяча, тэатразнаўца, археолага, публіцыста, паэта, кандыдата мастацтвазнаўства. З мяст. Суботнікі (Іўеўскі р-н). 75 гадоў з дня нараджэння (1939 г.) Зінаіды Аляксандраўны Бандарэнкі , дыктара тэлебачання, народнай артысткі Беларусі. 60 гадоў з дня нараджэння Алега Трусава , старшыні ТБМ. 60 гадоў з дня нараджэння Станіслава Судніка , рэдактара "Нашага слова". 90 гадоў з дня нараджэння І. Я. Лепешава , мовазнаўца, доктара філалагічных навук, прафесара. (Прыняты 26.01.2014 г.)	8 студзеня 31 студзеня 4 лютага 4 лютага 8 лютага 28 сакавіка 17 красавіка 24 красавіка 28 красавіка 7 жніўня 21 верасня 23 кас-чніка	Сакратарыят, рэгіянальныя структуры ТБМ

Памёр Генадзь Грушавы

28 студзеня памёр грамадскі дзеяч, заснавальнік дабрачыннага фонду "Дзецім Чарнобылю", доктар філасофскіх навук, прафесар, дэпутат Вярхоўнага Савету 12-га і 13-га скліканняў **Генадзь Грушавы**. У апошнія гады ён цяжка хварэў - у яго быў рак крыві. Яму было 63 гады.

Генадзь Грушавы нарадзіўся ў Менску 24 ліпеня 1950 года. Скончыў школу №50, якая спецыялізавалася на фізіцы і матэматыцы, але паступіў на філасофскі факультэт БДУ. У 1975-м абараніў кандыдацкую, а пазней і доктарскую дысертацыю па філасофіі.

Грушавы прыйшоў у палітыку на хвалі нацыянальнага адраджэння. Быў адным з арганізатараў і актыўных удзельнікаў Беларускага народнага фронту "Адраджэнне". У той жа час заснаваў і дабрачынны фонд "Дзецім Чарнобылю". Узгадвае дырэктар Беларускай службы Радыё Свабода Аляксандар Лукашук:

- Генадзь уражваў тым, што быў чалавекам дзеяння і чалавекам выніку. Яго палітычныя погляды і прыхільнасці былі выразныя і зразумелыя - адраджэнне, незалежнасць, дэмакратыя. Яго дзейнасць была ашаламляльнай - здавалася, ён замяняў адначасна Міністэрства аховы здароўя і Міністэрства замежных спраў, і Чарнобыльскі камітэт на дадаток. Плюс, быў амбасадарам Беларусі адначасна ў некалькіх еўрапейскіх краінах. Гэта прыклад і напамін, якога калібру і дзяржаўнага таленту людзі былі ў апазіцыі.

Прафесар, доктар медычных навук Юры Бандажэўскі адзначае,

могі. Яшчэ раз падкрэсліваю: ён быў навуковец-філосаф і здолеў зразумець, наколькі важная такая дапамога. Вялікая колькасць медыкаў гэтага не разумее, а чалавек вялікае, шчодрое сэрца меў і дапамагаў гэтым людзям.

За час сваёй працы фонд "Дзецім Чарнобылю", які ачольваў Генадзь Грушавы, дапамог больш як 2 мільёнам жыхароў Беларусі. 160 тысяч дзяцей былі накіраваныя на рэабілітацыю і аздаравленне ў шмат якія краіны свету.

Журналіст і перакладчык Генадзь Кеснер працаваў разам з Генадзем Грушавым у фондзе "Дзецім Чарнобылю". Не глядзячы на розніцу ва ўзросце, яны шчыра сябравалі. У апошнія гады жыцця спадара Грушавога Генадзь Кеснер дапамагаў яму ў побыце:

- Скончылася насамрэч цэлая эпоха ў жыцці беларускай грамадзянскай супольнасці, калі пафасна казаць.

Генадзь Грушавы з чарнобыльскімі дзецьмі

што многія медыкі дагэтуль не зразумелі маштабу чарнобыльскай катастрофы, а гуманітарый, філосаф Генадзь Грушавы здолеў звярнуць увагу Еўропы на гэтую праблему:

- Мяркуючы па размаху спраў, якія здолеў, паспеў ажыццявіць за свае 63 гады (а гэта няшмат) Генадзь Грушавы - ён паспеў стаць навукоўцам, доктарам філасофскіх навук, і зрабіў вялікую справу, арганізаваўшы сістэму дапамогі не толькі дзецім Чарнобылю, але і сем'ям, што пацярпелі ад чарнобыльскай катастрофы. І звярнуў увагу Еўропы на неабходнасць аказання такой дапа-

Таму што Генадзь Грушавы быў заснавальнікам, ініцыятарам стварэння, бадай, самай велічэзнай у Еўропе сеткі дапамогі ахвярам чарнобыльскай катастрофы. Гэта быў вельмі разумны, адукаваны, мэтанакіраваны, з геніяльным розумам і - галоўнае - мужны чалавек. Ён 5 гадоў таму даведаўся, што ў яго цяжкая хвароба - рак крыві. І нават некаторыя лекарскія адводзілі яму два-тры месяцы. Але ягоная мужнасць, прага жыцця дапамаглі яму працягнуць пяць гадоў.

Пахавалі Генадзя Грушавога 31 студзеня.

Вечная памяць.

Сакратарыят ГА "ТБМ імя Ф. Скарыны" выказвае спачуванні першаму намесніку старшыні ТБМ **Алене Анісім** у сувязі з напаткаўшым яе горам - смерцю свякрухі.
Са святымі супакой.

Лідская гарадская арганізацыя ГА "ТБМ імя Ф. Скарыны" выказвае спачуванні актыўнаму сябру ТБМ **Сяргею Чарняку** ў сувязі з напаткаўшым яго горам - смерцю маці.
Зямля ёй - пухам, а душы - неба.

AAU ANGLO AMERICAN UNIVERSITY

Першы крок да тваёй глабальнай кар'еры

- Бізнес-адміністраванне
- Міжнародныя адносіны

- Гуманітарныя навукі
- Журналістыка

www.auni.edu

Англа-Амерыканскі Універсітэт, Чэшская Рэспубліка, Прага

Заява Рады ГА "Таварыства беларускай мовы імя Ф. Скарыны "

Мінск 26 студзеня 2014 г.

Міністэрства культуры Беларусі прыняло загад № 3 ад 4 студзеня 2014 года аб ліквідацыі Літаратурнага музея Максіма Багдановіча як самастойнай юрыдычнай адзінкі і ператварэнні яго ў малазначны філіял, ствараючы гэтым небяспечны прэцэдэнт у айчынным музейнай справе.

Кожны адукаваны грамадзянін Беларусі добра разумее, што Максім Багдановіч разам з Янкам Купалам і Якубам Коласам - гэта тры зоркі беларускай паэзіі, тры асобы, якія аказалі вялікі ўплыў на станаўленне беларускай нацыі і нашай дзяржаўнасці, вызначылі галоўныя кірункі развіцця нашай літаратуры.

Мы выказваем вялікую ўдзячнасць усім грамадзянам нашай краіны, якія напрыканцы 2013 г. сваімі лістамі ў Міністэрства культуры і іншымі дзеяннямі спынілі гвалтоўную ліквідацыю добра вядомага ў свеце музея. Лісты даюць плён. Таму мы заклікаем усіх грамадзян Беларусі і суайчыннікаў за мяжой звяртацца непасрэдна да Прэм'ер-міністра нашай краіны М.У. Мясніковіча з настойлівай просьбай захаваць Літаратурны музей імя Максіма Багдановіча ў якасці самастойнай юрыдычнай асобы.

Рада ГА "Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны"
26 студзеня 2014 г.

Прэм'ер-міністра Рэспублікі Беларусь
М.У. Мясніковічу
вул. Савецкая, 11
220010
Дом Ураду, г. Мінск

Мы, грамадзяне Рэспублікі Беларусь, глыбока занепакоены рашэннем Міністэрства культуры Беларусі (загад № 3 ад 04.01. 2014 г.) аб ліквідацыі Літаратурнага музея імя Максіма Багдановіча.

Кожны адукаваны грамадзянін Беларусі добра разумее, што Максім Багдановіч разам з Янкам Купалам і Якубам Коласам - гэта тры зоркі беларускай паэзіі, тры асобы, якія аказалі вялікі ўплыў на станаўленне беларускай нацыі і нашай дзяржаўнасці, вызначылі галоўныя кірункі развіцця нашай літаратуры.

У сувязі з гэтым просім Вас адмяніць непрадуманнае рашэнне і даць магчымасць функцыянаваць Літаратурнаму музею імя Максіма Багдановіча як юрыдычна самастойнай паўнаважнай музейнай адзінцы.

№ п/п	Прозвішча, імя, імя па бацьку	Адрас (месца жыхарства)	Дата	Подпіс
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				

"Мая кветка" - дзеткам

Ала Васільеўна Кажэра - адна з тых прадстаўнікоў нашай інтэлігенцыі (па прафесіі яна - настаўніца беларускай мовы), што яскрава праявілі сябе ў беларускім адраджэнцкім руху. З пачатку 90-х гадоў яна ўзначаліла незалежнае згуртаванне настаўнікаў, ад самага пачатку ўсёй душой і чынным удзелам падтрымала Таварыства беларускай мовы. Часта выступала ў друку з артыкуламі, вершамі, апавяданнямі. Спрычынілася яна і да стварэння Беларускага гуманітарнага ліцэя, адстойвала ідэю яго стварэння аж у Маскве (тады яшчэ без Масквы было ніяк!), выконвала працу па яго арганізацыі. Працавала ў ім нейкі час намеснікам дырэктара па вучэбнай частцы. Ала Васільеўна - сябра Саюза беларускіх пісьмемнікаў. Яна - аўтарка зборнікаў вершаў "Літасць надзеі" і "Вярнісі ў казку", а таксама падрыхтаванага да друку зборніка вершаў і апавяданняў "Пад нябёснай ахавай". На словы Алы Кажэры напісана больш, як 20 песень. Сярод іх - "Вераснёвы вальс" (музыка Леаніда Захлеўнага) і "Родная школа" (музыка Алега

Чыркуна) - песні, якія былі ўключаныя ў школьныя падручнікі па спевах. Цяпер, праўда, гэты прадмет зліквідаваны ў школе, пакінуты толькі ў пачатковых класах. Да таго ж, у многіх школах падчас Свята першага званка выконвацца не "Вераснёвы вальс", а песня савецкіх часоў "Школьныя годы чудесныя" з яе рускай мовай і ўсімі савецкімі рэаліямі ў тэкце (як, напр., камсамол і інш.).

Напрыканцы 2013 года выйшаў яшчэ адзін паэтычны зборнік Алы Кажэры, гэтым разам для дзяцей дашкольнага і малодшага школьнага ўзросту - "Мая кветка" (выдавецтва "Ковчег"). Кніжка атрымалася не толькі цікавая на месце, але і вельмі прыгожая, маляўнічая па афармленні. У якасці ілюстрацый да вершаў выкарыстаны дзіцячыя малюнкі, зробленыя выхаванцамі студыі "Эўрыка" Фрунзенскага раёна г. Менска пад кіраўніцтвам педагога Лябецкай Лідзіі Васільеўны. Яясна і густоўна выканала сваю работу выдавецтва (выдатная глянцавая папера, выразныя шрыфты, яскравыя фарбы) - і кніжка атрымалася цудоўная! А з дзіцячымі ма-

люнкамі - яшчэ і непаўторная, унікальная. А колькі радасці і які гонар было атрымаць юным мастакам кніжку са сваімі ўласнымі работамі, падпісанымі іх імёнамі і прозвішчамі! Які стымул для іх - удаканальваць сваё майстэрства, каб стаць у будучыні сапраўднымі мастакамі!

Ала Васільеўна атрымала ўжо шмат станоўчых водгукаў на зборнічак, сведчанні таго, што ён зацікавіў дзяцей, спадабаўся. Напрыклад, патэлефанавалі яе знаёмыя з Баранавічаў і распавялі, як дзяўчынка Ліда патрабуе ў бабулі чытаць ёй увечары на сон менавіта гэтую кніжку!

Шкада толькі, што гэтую кніжку аўтарцы давялося выдаваць уласным коштам і таму - невялікім накладам. А яна ж патрэбная беларускім дзецям!

Вось з такімі творчымі здзяйсненнямі ўступіла Ала Васільеўна Кажэра ў юбілейны для сябе 2014 год.

Пажадаем жа ёй добрага здароўя і творчых поспехаў!

*Святлана Багданкевіч,
г. Менск.*

Зорка Яўгена Чамадурава

28 студзеня 2011 года Дзяржаўны музей гісторыі тэатральнай і музычнай культуры Рэспублікі Беларусь запрасіў на выстаўку "Я. Чамадураў. Творчая рыса - шматграннасць", якая прымеркавана да 100-гадовага юбілею народнага мастака Беларусі Чамадурава Яўгена Рыгоравіча (1914-2006).

Яўген Чамадураў - тэатральны мастак, заслужаны дзеяч мастацтваў Таджыкістана (1945), Літвы, Расіі (1953). Народны мастак Беларусі (1963).

Нарадзіўся 28 студзеня 1914 года ў горадзе Шуміха Курганскай вобласці (Расія). Скончыў Ленінградскую акадэмію мастацтваў (1938). Працаваў у тэатрах Масквы, Душанбэ, Чалябінска, Кіева і іншых.

У 1959-1976 гадоўны мастак Дзяржаўнага тэатра оперы і балета Беларусі. У розныя часы Яўген Чамадураў аформіў спектаклі: "Пікавая дама" П. Чайкоўскага (1960, 1972), "Аіда"

Дж. Вэрды (1953), "Калючая ружа" (1960). "Зорка Венера" (1970) Ю. Семянікі, "Заручаны ў манастыры" С. Пракоф'ева (1962), "Арэстэя", С. Танеева (1963), "Яснае світанне" А. Туранкова (1964), "Князь Ігар" А. Барадзіна, "Алеся" Я. Цікоцкага (1967), "Брэсцкая крэпасць" К. Малчанова (1967), "Мара" (1961), "Альпійская балада (1967), "Выбранніца" (1969) Я. Глебава, "Святло і цені" Г. Вагнера.

Майстар высокага ўзроўню сцэнаграфічнага мастацтва. У творчасці прытрымліваўся прынцыпу спалучэння ў адзінае цэлае сутнасці музыкальнага твора, рэжысёрскай задумкі і акцёрскага выканання.

На адкрыццях выставы выступілі: Валеры Карлавіч Гедройц (намеснік дырэктара Нацыянальнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета Беларусі, мастакі: Алесь Аляксандравіч Касцючэнка, Уладзімір Фёдаравіч Чарнышоў, Міхась Андрэевіч Карпук, а таксама дачка Чамадурава - Наталля Яўгенаўна.

З успамінамі пра агульныя падарожжы выступаў сябра мастака прафесар, кандыдат юрыдычных навук Астроўскі Леанід Якаўлевіч.

Абагуліла ўсё сказанае гаспадыня ўстановы Кучар Зінаіда Лявонаўна.

Трэба адзначыць, што на выстаўцы прадстаўлены ўнікальныя эскізы мастака, праграмы, афішы, яркія і прыгожыя касцюмы з фondaў Нацыянальнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўнага музея гісторыі тэатральнай і музычнай культуры Рэспублікі Беларусь.

Шкада, што на магіле вядомага мастака (Усходняя могілка) ужо амаль 8 год адсутнічае помнік! Таксама заклікаю грамадскасць наведаць выставу ў музеі.

*Аляксей Шалахоўскі,
гісторык, журналіст.*

Яўген Чамадураў. Фрагмент дэкарацыі да оперы "Аіда".

Заснавальнік:

ТБМ імя Францішка Скарыны.

Пасведчанне аб рэгістрацыі № 908 ад 18 снежня 2009 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Адрас рэдакцыі:

231293, Лідскі р-н, в. Даліна.

Адрас для паштовых адпраўленняў:
231282, г. Ліда-2, п/с 7.

E-mail: naszaslowa@tut.by

Рэдактар Станіслаў Вацлававіч Суднік**Рэдакцыйная калегія:**

Алена Анісім, Юрась Бабіч, Юля Бажок, Марыя Баравік, Вінцук Вячорка, Юрась Каласоўскі, Леакадзія Мілаш, Максім Новік, Язэп Палубятка, Аляксей Пяткевіч, Уладзімір Содаль, Станіслаў Суднік, Павел Сцяцко, Алег Трусаў.

**http://nashaslova.mns.by/ http://pawet.net/
http://kamunikat.org/ http://tbm-mova.by/**

Магілёцы ўступілі ў новы год

12-га студзеня, перад Старым Новым годам, у Магілёве адбылася святочная сустрэча сяброў ТБМ і прыхільнікаў беларушчыны. Усяго ў грамадскі цэнтр "Кола" завітала каля сямідзесяці чалавек, апроч святочнай вячэры гасцей усцешылі віктарыны, танцы, спевы, выступы таленавітых творцаў Магілёўшчыны і, натуральна, калядоўшчыкі. Навагодні падарунак быў перададзены беларускамоўнай вучаніцы Ялінцы Салаўёвай. Падзяку за сваю дзейнасць на ніве беларушчыны атрымалі старшыня магілёўскай гарадской арганізацыі ТБМ Алег Дзьвяжкоў і Сяргей Дымкоў. Прысутных павіншаваў са святамі пісьмемнік Віктар Арцём'еў. Дасціпныя паэтычныя творы на яскравай і жывой мове чыталі Тацяна Барысік і Тамара Цыганкова, а Валянціна Палынцава прачытала свае ўлюбёныя байкі. Выступілі і самыя маленькія беларускі. Усцешылі ўсіх сваім з'яўленнем вясельныя калядоўшчыкі (прыхільнікі Студэнцкага этнаграфічнага таварыства). Падчас віктарыны гасці свята змаглі прывесці сваю эрудыцыю, узмацніць жа святочны настрой дапамаглі і гарачыя танцы. Гэтак весела, у прыяз-

Выступае Тацяна Барысік

най атмасферы магілёўцы прыводзілі стары год, і магілёўская гарадская арганізацыя ТБМ

адгарнула новую старонку ў сваім жыцці.

Аляксей Карпенка.

Першы Лідскі зімовы мотазлёт "Люты - 2014"

Дарагія сябры!
Мотаклуб **Devoid of Rights MCC** рады **запрасіць Вас на Першы Лідскі зімовы мотазлёт "Люты - 2014".**
Мерапрыемства пройдзе 7-9 лютага 2014 г. у санаторыі "Вясёлка", які знаходзіцца за 15 км ад г. Ліды.

Аўтары цалкам адказныя за падбор і дакладнасць прыведзенай інфармацыі

Газета надрукавана ў Лідскай друкарні. 231300, г. Ліда, вул. Ленінская, 23.

Газета падпісана да друку 3.02.2014 г. у 10.00. Замова № 183.

Аб'ём 2 друкаваных аркушы. Наклад 2000 асобнікаў.

Падпісны індэкс: 63865.

Кошт падпіскі: 1 мес. - 5600 руб., 3 мес. - 16800 руб.

Кошт у розніцу: па дамоўленасці.